

ČŠI: K povinnosti vypracovávání domácích úkolů

V řadě diskusních fór rodiče i učitelé probírají problematiku povinnosti vypracovávání domácích úkolů a jejich hodnocením a klasifikací. Někteří rodiče se obrátili i na Českou školní inspekci. Přinášíme jednu z odpovědí.

Dobrý den,

k Vašemu dotazu, který jste zaslala České školní inspekci, úvodem upozorňujeme, že Česká školní inspekce není oprávněná posuzovat konkrétní případy (vyslovovat názory a stanoviska) pouze na základě jejich popisu bez vykonání inspekční činnosti přímo ve škole.

V obecné rovině sdělujeme, že žádný právní předpis se zadáváním, hodnocením a klasifikací domácích úkolů výslovně nezabývá. Jeden z cílů školského zákona však směřuje k možnosti každého vzdělávat se po dobu celého života při vědomí odpovědnosti za své vzdělávání, obdobně Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání, jehož obsah je závazný pro přípravu školního vzdělávacího programu, např. předpokládá, že v průběhu základního vzdělávání žáci postupně získávají takové kvality osobnosti, které jim umožní pokračovat ve studiu, zdokonalovat se ve zvolené profesi a během celého života se dále vzdělávat. Takové cíle jsou nepochybně nejenom v zájmu žáka, ale i jeho zákonných zástupců, kteří odpovědně plní své rodičovské povinnosti v souladu s příslušnými ustanoveními občanského zákoníku. I v tomto smyslu lze připustit účelnost samostatné práce žáka při řešení domácích úkolů kromě potřeby „aby se žák přiměřeně připravoval na výuku“, a lze také konstatovat, že v obecném pojetí není oblast přípravy žáka v domácím prostředí související s jeho vzděláváním v rozporu s právními předpisy.

Školský zákon však v § 30 stanoví, že ředitel školy vydá a zveřejní na přístupném místě ve škole školní řád, a prokazatelným způsobem s ním seznámí zaměstnance a žáky školy a o jeho vydání a obsahu informuje také zákonné zástupce nezletilých žáků. Ve školním řádu ředitel školy stanoví mimo jiné i podrobnosti k výkonu práv a povinností žáků a jejich zákonných zástupců ve škole a podrobnosti o pravidlech vzájemných vztahů s pedagogickými pracovníky, a současně školní řád obsahuje pravidla pro hodnocení výsledků vzdělávání a výchovy žáků včetně výchovných opatření.

Podle ustanovení § 14 vyhlášky č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky, ve znění pozdějších předpisů, vychází hodnocení výsledků vzdělávání žáků z posouzení míry dosažení výstupů pro jednotlivé předměty školního vzdělávacího programu. Hodnocení je pedagogicky zdůvodněné, odborně správné a doložitelné a respektuje individuální vzdělávací potřeby žáků a doporučení školského poradenského zařízení. Jak již bylo výše uvedeno, pravidla hodnocení žáků jsou součástí školního řádu a obsahují zejména zásady a způsob hodnocení a sebehodnocení výsledků vzdělávání a chování žáků, včetně získávání podkladů pro hodnocení a kritéria pro hodnocení.

Školní řád je významný dokument školy, který jsou povinni respektovat všechny osoby zainteresované na vzdělávání. Školský zákon proto v § 167 a 168 také upravuje zřízení

školské rady v pravomoci zřizovatele školy s tím, že k členům školské rady náleží i zvolení zákonní zástupci žáků. Školská rada se podílí na správě školy, a k jejím pravomocem náleží např. schvalovat školní řád a pravidla pro hodnocení výsledků vzdělávání a výchovy žáků, vyjadřovat se k návrhům školních vzdělávacích programů a k jejich následnému uskutečňování, a také podávat podněty a oznámení řediteli školy, zřizovateli a dalším zainteresovaným orgánům.

V případě zjištěných problémů a nežádoucího postupu ze strany pedagogických pracovníků mají zákonní zástupci možnost obrátit se, buďto individuálně nebo prostřednictvím školské rady, na ředitele školy (nejlépe písemnou, prokazatelnou formou) a požadovat vyjádření v dané záležitosti a o nápravu situace. Podle § 21 školského zákona mají zákonní zástupci nezletilých žáků právo vyjadřovat se ke všem rozhodnutím týkajícím se podstatných záležitostí vzdělávání jejich dětí, přičemž jejich vyjádřením musí být věnována patřičná pozornost

Ředitel školy je podle § 164 školského zákona odpovědný za odbornou a pedagogickou úroveň vzdělávání, rozhoduje ve všech záležitostech týkajících se poskytování vzdělávání a výchovy ve škole a je odpovědný za odbornou a pedagogickou úroveň vzdělávání. Přistupuje-li ředitel školy k řešení problémů liknavě nebo je jeho postup neúčinný, lze podat stížnost na ředitele školy, a to nejlépe inspektorátu České školní inspekce příslušnému podle sídla školy. Adresy uvedených inspektorátů jsou zveřejněny na webových stránkách České školní inspekce
<http://www.csicr.cz/cz/KONTAKTY/Krajske-inspektoraty>.

Mgr. Soňa Vápeníková
referentka školství, výchovy a vzdělávání